

✠ POMAGAJ BÓH

ČAS OPIS EVANGELSKICH SERBOW

10. číslo

Budyšin, oktober 1972

Lětnik 22

Hrono na winowc 1972

Waš zbytk njech služi jich potrěbnosci. 2. Kor. 8,14

Wo čo dže? Wo wulku zběrku mjez grjekskeimi a macedoniskimi wosadami za wochudnjenych křesćanow w Jerusalemyje! Tu potajkim dže wo něšto, štož w cyrkwi nadenžemy we wšěch časach a štož so samo wot so zrozumi. My wěmy, zo kolekta wot spočatka slušeše do křesćanskeje Božeje služby. K tomu přińdže, zo hdys a hdys prosymy wo wosebity wopor kaž na přikład za wobnowjenje Božeho domu abo druhe nuzne potreby wosady. My pak tež zběramy pjenjezy za wulke socialne nadawki cyrkwy: za hlódnych na zemi (Brot für die Welt), za krajiny wulkich katastrofow, za tych, kotřiž čerpja pod rasizmom (hida mjez čłowjeskimi rasami). Stajnje je wosebite namolwjenje a napominanje nuzne.

Tajku namolwu mamy tu na kóncu 2. lista na Korintskich. Snano so samo dźiwamy, zo Pawola chutna namolwa so čehnje přez dwaj stawaj. Tak naležnje wosadnych prosy, zo bychy chudych křesćanow w Jerusalemyje podpěrali. My tola prjedy prajachmy, zo ma to być samo wot so zrozumliwe, zo sebi křesćenjo mjez sobu pomhaju.

Z mnohich jeho napominanjow a přecelných próstwow je naše měsačne hrono wzate. Pawol tu praji:

Wy maće zbytk. Wy maće wjace, hač trjebaće. Woni su w nuzy. Tuž njech waš zbytk služi jich potrěbnosci. Wy sće winowaci, ze swojim zbytkom tamnym pomhać.

To plaći tež za nas!

Zo pak njebychmy so zamołweli: Zbytk? Ja ničo wyše nimam. Ja mam runje tak wjele, zo mi někak dosaha.

To drje tu a tam tež trjechi, tež pola našich čitarjow. My wšitey so z bohatstwom njedusamy. Tež w Korinće tomu tak njebě. Tamni křesćenjo běchu z najnišich worštow. Tež w Macedonskej to hinak njebě. Wo nich pisa Pawol: *Hačrunjež běchu w najhlubšej chudobje, su wšak tola bohaće dawali z wutrobnej swěrnosti.*

Njeh je z bohatstwom mjez nami wšelako. Nam pak wšěm dosaha. Swjate Pismo nas přeco zaso napomina, zo bychmy spokojom byli, hdyž mamy so najěsće a napiće a so woblékać. Njeh sebi tež hišće tu a tamnu dobrotu přejemy. Ale běda druhich dyrbi nas nuzować, zo by naš zbytk jich potrěbnosci služił.

Njeh je tale nuza w našej najblišej wokoliny, abo njeh dže wo bratra w dalokej Africe.

Lud chudy wobdawa nas tu:

Ach budźće smilni, lubi,
jim činiće šćedrje dobrotu,
zo nuza jim so zhubi.
Jich hlódnych, nahich widźiće,
tuž, štož wot Boha dóstašće,
to dźělće chudym ludžom.

Wšak Bohu wšo, štož dawaje,
je na počónku date.

Tam budźa wěčnje chwalene
te dary Bože swjate,
kiž chudzi ludžo na zemi
su w Chrysta mjenje dostali.
Tuž njezabudźće chudych. (Kilian)

La.

Bohu budź džak, mi je so smilnosť dóstała 1. Tim. 1,12-17

Mysle z předowanja fararja Richarda Šoty na Serbskim cyrkwiniskim dnju we Łazu

Je prawje, hdyž wjele sami wo sebi rěčimy? Fatalna wěc, hdyž čłowjek zjawnje wo swojim wobroćenju k Bohu a wo swojim pobožnym žiwjenju rěči.

Njerěči pak tež japoštoł Pawol sam wo sebi, kajki je prjedy był, što bě so z nim stalo přez Chrystusa?

Smy z fatalnymi začučemi na Pawołowe wuznaće poslušali abo smy hnydom to rozsudzace słowo slyšeli:

To je zawěsće wěro a jara do stojne słowo, zo je Chrystus Jězus do swěta přišoł, hrěšnikow zbožnych sćinić?

Tole słowo je srjedzišćo našeho teksta. Z tutej sadu žiwi so naša wě-

ra. Lědy jedne słowo Boži wotpohlad ze swojim Synom tak jasnje wupraja kaž tole. Podobnje praješe Zbožnik wyšemu cłownikej Cachejej:

Čłowski Syn je přišoł, zo by pytał a zbožne činił, štož je zhubjene.

Japoštoł Pawol njewukładuje Bože slubjenje na teologiske wašnje, ale cyle jednorje praji:

To trjechi!

Ja sym přikład za to, zo knjez Jězus žiwjenje před zahabu wuchowa. Štó běch ja prjedy? Ja sym Chrystusa hanił. Jeho přiwisowarjow sym přesčehał a krjudował njewědžo, što činjach, přetož běch bjez wěry.

A potom so nadobo wšitko přemě-

ni, jako Chrystus Pawola před Damaskonom přemó a jemu woči wotewrě. Z džakom Pawol w našim tekście dwójce wuwola: *Mi je so smilnosť dóstała!*

Chrystus je do swěta přišoł, zo by hrěšnikow zbožnych činił.

„Ja sym to nazhonił!“

Nazhonjenje přeswědča. Kotre šulске hodžiny su nam w pomjatku wostale? Te, hdyž wučer ze samsneho nazhonjenja rěčeše. Što choreho zmuži na operaciju? Hdyž móže jemu něchtó prajić: „Ja sym tajku operaciju přetrał. Njeboj so!“

Što přeswědči njewěrjaceho? Stajne wurěčowanje z nim? Ně! Dobry přikład pobožneho žiwjenja móže jemu puć pomhać.

„Hrěšnik“ — što to rěka?

Japoštoł Pawol mjenuje so sam hrěšnik. Wón njebě žadyn njemorálny čłowjek. Nawopak! Wón chcyše wosebje pobožny a prawy być njewědžo wšak, kak daločo bě wot Božeje prawdosće zdaleny. Swój hrěch hakle spózna, jako Jězus jeho na prawy puć staji.

My wšitey znajemy Jězusowe přirunanje „wo zhubjenym synu“. Dźiwno mjeno, dokelž w srjedzišću tola steji nan. Hdyž bě so syn dom wrócił, spózna, zo jeho hrěch njebě w přémim rjedže jeho njedobre, skazene žiwjenje, ale zo bě swojeho nana wopuščil, do kotrehož rukow smě so zaso wrócić.

„Zbožnych činić“ — što to rěka? Grjekske słowo móhlo so tež přeložiť: wumóžić, zachować, wuswobodzić, pomhać.

To potajkim njeje žane tróštowanje na přilhodniše wobstojnosće, žana wobalka na mažu ranu, ale wopravdže pomoc a wumóženje. Kaž tepjaceho z wody wučehnješ a jemu žiwjenje wuchowaš!

Chrystus spožiči nowe žiwjenje a njespokoji so, zo by to stare wožiwił. Swj. Pismo rěči wo „nowym narodženju“. Bohužel přeco zaso wróćo padamy do stareho hrěcha, ale Boh nas hrěšnikow dźerži.

Pawol skonči naš tekst z chwalbnym kěrľusom:

Bohu pak, temu wěčnemu kralej, temu njezachodnemu, njewidžomnemu a samemu mudremu, budź česć a chwalba wot wěčnosti hač do wěčnosti.

Kak husto klinči naš spěw na Božej službě tak slabje!

Nětko nadźijomnje znowa wěmy, čehodla chwalbny spěw do Božeje služby a tež do našeho wšedneho dnja sluša. Bóh je nas pytał, nas namakał, nas wumóhł k nowemu žiwjenju.

Ja so džakuju našemu Knjezej Chrystusej Jězusej!

MAKSIMILIAN MARIA KOLBE

Hdyž džensa přez Pólsku pućuješ, nadeńdžeš jara husto jeho mjeno. Pólski lud je z radosću nazhonil zahorjacy swjatočnosť jeho zbožnoprapnja přez bamža Pawoła VI. w Romje.

Tež my ewangelscy chcemy z džakownej česćownosću na Kolbu spominać.

Wón so narodil 8. januara 1894 jako syn tkalca. Jeho mać běše baba. Wo njej so powěda, zo běše rezolutna žona. Dokelž pjenjezy njedosahachu, založi mać małe klamarstwo, hdžež bě nimale wšitko dóstać, štož so takle w skromnej domjacosći trjeba.

Raymund — tak rěkaše Kolbe, přjedy hač do klóštra zastupi — měješe hišće dweju bratrow. Tón starši rěkaše Franc, tón młodši Józef. Jich domizna bě tehdom město Zduńska Wola. Do přenjeje swětowej wojny słušeše tutón džěl Pólskeje do Ruskeje.

Kolbec swójba bě sprawná a pobožna. Kolbec mać běše jako holca chcyła do klóštra zastupić. Štož jej njebě popřate, to so synam dopjelni.

Zwoprědka móžeše jenož starši Franc na wyšu šulu. Za dweju njebě pjenjez dosć. Młodši pak pilnje připódla wot staršeho bratra wukny. Hdyž dyrbyeše raz Raymund do hapytky, so hapytkar njemało džiwaše, kak móže hólčec z laćanskej rěču wobchadžeć, a so jeho woprašá, hač by chcył pola njeho laćinu wuknyć. Raymund běše rady zwólniwy a bórze staršeho bratra přescáhny. Tuž staršej tež druhého syna na wyšu šulu přizjewištaj.

Hdyž běše Raymund džewjeć lět stary, so jemu džižeše, zo so jeho Maćer Boža prašeše, kotru kónu by chcył měć: bělu kónu čistosće abo čerwjenu matrarstwa? Raymund sej wobě přeješe. Wot toho časa bě wón čišši a wjele wo sebi rozmyslowaše.

Hdyž francyskanscy mniša wabjachu za swój hólči seminar w Lwowje (Lemberg), so wobaj bratraj zamołwištaj. Ze 16 lětami zastupi Raymund do klóštra a dósta nětk mjeno Maksi-

milian Maria. Jedyn z jeho towaršow wo nim praješe: Wón bě tón najwobdarjeniši. Njeby-li wón mnich był, wón by cyle wěsće był wulki strateg abo technikar.

Maksimilian pilnje wuknješe, wosebje w matematice a w přirodowědach. Z 18 lětami jeho posłaču na Gregoriansku uniwersitu do Roma, hdžež kubłaju najwobdarjeniších młodźencow katolskeje cyrkwyje. Maksimilian Kolbe chcyše wjele wuknyć, dokelž mjenješe, zo móže njewěrjaceho jenož přeswědčić, hdyž wón wjace wě hač tamny. Hižom w léce 1915 zložil wón swój doktorat filozofije „summa cum laude“ — z najwjetšej chwalbu, w léce 1919 tež doktorat teologije.

W samsnym léce 1919 bu pater (mnich) dr. phil. dr. theol. Kolbe za profesora do Krakowa powołany.

W Romje bě wón založil nowe zjednoćenstwo Militia Immaculatae. Maksimilian Kolbe rudžeše so dla njedobrehu puća swjeho klóšterskeho rjada. Młodži mužojo přichadźachu z čistymi, pobožnymi myslimi do klóštra, a tu so jim jich swjata zahoritósć bórže zhubi.

Francyskanski rjad bu wot Francyska založený (1223). Francyskus bě syn bohateho překupca w Assisi w Italskej. Chorosć jeho wutorhny z jeho swětneho a jara hrěšneho žiwjenja, zo so k Bohu wobroći. Dobrowólnje wzda so wšeho zemskeho kubla. Wón je sej lubošal dobył a hač do džensnišeho wobchowal jako tón „mały italski chudak“.

Na jeho ideal nawjaza Kolbe, hdyž založi swoje towarstwo Militia Immaculatae (wójsko čisteje knježny Marje; pólsce: njepokalaná). Cyle kruće po sadach Francyska chcyše ze swojimi bratrami w klóštrje žiwy być.

Jako profesor w Krakowje započá časopis čisćeć. Dowolnosť dósta wot swojeje cyrkwinskeje wyšnosť jenož, hdyž k tomu njetrjeba wot klóštra žanych pjenjez. Kolbe chodžeše po prošenju, zo by trěbne pjenjezy sej naprosyl. Ze swojimi zahoritými a při wšém prostymi słowami zmjehčiči wutroby tež najliwkišich. Za léto hižom steješe w klóštrje čisćernja — jara zastarska wšak. Stari mniša so na Kolbu hněwachu, přetož z jich rjanym, „swjatym“ měrom bě nimo.

„Swjaty Francyskus je nam přikažal dušepastyrstwo a předowanje.“ Na to wotmołwi pater Kolbe, zo je runje to tež jeho wotpohlad, ale z nowymi srědkami, přetož njejsmy wjace w 13., ale w 20. lětstotku žiwi.

Kolbe so ze swojimi pomocnikami nimale do smjerće dračowaše w čisćerni — ale nic podarmo! W léce 1930 čisćachu swój časopis we wjele wjace hač 200 000 eksemplarach.

Dokelž njespokojnosť w Krakowskim klóštrje dla Kolboweje čisćernje přiběraše, dyrbyeše wón přecáhnyć do Grodna do nimale rozpadaného klóštra. Kolbe njeda so zamylić. Wón tam runje tak horliwje dale džělaše. Grodnowski klóšter njebě

wjace žadyn dorost měł, ale nětk so młodži mužojo we wulkej ličbje přizjewjachu, ale z wuměnjnjom: My chcemy z wótcom Maksimilianom hromadže džělać.

W léce 1925 dyrbyeše pater Maksimilian Kolbe jako čežko chory na suchočinu so na jedne léto do sanatorija podać. Mjeztym přiběrachu w Grodnowskim klóštrje čeže z čisćenjnom a wudawanjom časopisa, kiž bě so za dvě léce na 15 000 eksemplarow rozšěrili. Kolbe ze Zakopaneho swojich bratrow stysknje napominaše a prošese, zo tola njebychu přestali z džěłom.

Hdyž bě so Kolbe ze sanatorija wrócił, přiwótrachu so njeluboznosť w Grodnowskim klóštrje. Wšo ničo njepomhaše, Kolbe dyrbyeše ze swojimi swěrnymi pomocnikami wučahnyć.

50 km před Warszawu běchu twarske ležownosće na předaň. Zwotkel pak pjenjezy brać? W počenyh škornjach a zaplátanej drascě z nachribjetnikom na chribjeće poda so do Warszawy k wjerchej Drucki-Lubjeckemu. Po dolhej rozmołwje bě wón wot Kolby tak hnuty, zo jemu 5 kórcow pola — dari. Něšto dnjow pozdžišo přindźechu hižom přeni bratra z Grodna a počachu twarić. Wot ranja zahe hač do slepeje čmy so pracowachu. Čežke bě jich džěło, ale wjelele woni ze skromnymi srědkami swój nowy klóšter twarjachu. W léce 1927 přecáhnychu mniša do Njepokalanowa, do města „čisteje knježny“.

Časopis rosćeše.

Džěło rosćeše.

Bratrowske zjednoćenstwo rosćeše. Kóžde léto zamołwi so 1 800 kandidatow do klóštra. Pater Kolbe wuběraše po krutych zasadach. Jenož tych přijima, kotřiž běchu ze sprawněj wutrobu přišli.

Nowy klóšter Njepokalanów bě w polnym rozkćěwanju: dosć dorosta, časopis so wudawaše w 1 milion eksemplarach, ale pater Kolbe bě čežko chory. Runje w tutym času džěše Maksimilian Kolbe za misio-nara do Japanskeje.

Jeho so prašachu:

„Maće pjenjezy?“

„Ně!“

„Móžeće japansce?“

„Ně!“

„Maće tam znajmjenska někajkich přecelow abo zwiski?“

„Hišće nic.“

Pater Kolbe dósta wot swojeje klóšterskeje wyšnosť dowolnosť. Ze štyri bratrami wujědže w léce 1930 do Japanskeje. Pod najčešimi wobstejnosťmi hlód tradajo tam woni pjeco džěłachu.

Hižom za jedyn mėsac móžeše Kolbe do Njepokalanowa powěsć dać, zo rozeslajaja přenje čisło swjeho nowého japanskeho časopisa w 10 000 eksemplarach. Pólsky bratra natwarichu tam klóšter po wašnju Njepokalanowskeho.

Po šěsć lětach wołachu patera Kolbu zaso wróćo do Pólskeje, zo by był prior (nawjednik) Njepokalanowskeho klóštra.

Tež jako prior bydleše w chudobnej stwičce: stare, chablate ložo, pisan-

ske blido, žane kachle. Na žadyn pad nochcyše so lěpje mjeć hač druzy jeho bratra. Při wšej swojej pokornosći a skromnosći bě Maksimilian wote-

Stary kamjentny Boži dom w Tlumje

wrjeny za wšo nowe. Hdyž pobožni křesćenjo kino hišće wobhladowachu za spytowanje čerta, wón hižom přemyslowaše, kak by so tež kino hodźał wužiwać za rozšěrjenje wěry do Chrystusa. Při kloštrje chcyše přihotować małe lětanišćo. Kolbe měješe wulke zrozumjenje za techniku. Njepokalanowski klošter ma někotre patenty!

W měrcu 1938 praješe Kolbe swojim bratram: Hrozna wójna na nas přińdže. My dyrbimy na to najhórše přihotowani być. 18 měsacow pozdźišo padachu přenje bomby na Njepokalanów. 19. 9. 1939 bu Kolbe z wjacje hač 30 mnichami zajaty. Woni drje móžachu so do hód 1939 zaso wroćić, ale 17. 2. 1941 bu znowa zajaty. Čehodla? Wša pólska inteligenca dyrbješe so po fašistiskich planach zničić, tuž wězo tež dr. phil. dr. theol. Maksimilian Maria Kolbe, prior Njepokalanowskeho kloštra, wudawar časopisa, pilny a sprawny a pobožny křesćan.

Ja sym pobył w pólskim narodnym muzeju, w koncentraciskim lěhwje w Oświęcimje. Što su tam wbozy, njewinowaci čłowjekjo přecerpić dyrbjeli, prjedy hač wumrěchu, je njepředstajomne. Mjez nimi bě tež pater Kolbe byl. Wón bě duchowny wotc swoich bédnych towaršow. Wón jich tróštowaše z Božim słowom. Dawaše jim wot swójeho kуска chléba: „Jěs, mój syno, ty maš wjetši hlód hač ja.“

Kónc julija abo započatk awgusta 1941 bě jedyn jaty z 14. twarjenja čeknył.

„Njepřińdže-li čeknjenc hač do wječora wroćo, dyrbja dźesaćo z was hlodu wumrěć!“

Koncentraciske lěhwo znaješ wjele wašnjow, čłowjekow do smjerće krjudować, ale dny dolho bjez jědže a pía na wěstu smjerć čakać, to běše to najhróžbniše mrěće.

Jedyn tutych wbohich woporow, we swójeje smjertnej žalosći wuwola: „Moja wboha žona, moje wbohe džěć!“

Tuž stupi jedyn mały, jara suchi čłowjek doprědka a prošeše, zo wón směj za tamneho wumrěć. To so jemu dowoli.

14 dnjow je wón w bunkeru z hlodom a lačnosće mrěł. 14. 8. 1941 bě Maksimilian Maria Kolbe wudychał.

Z wosadow

Hodźij. Na kermsušnej pónđzeli, 11. 9. 1972, běchu 11 kemšerjow, 11 hosći k Božemu blidu, 95,— hr kolekty.

To njepisam ze zrudobu, kak je ličba serbskich kemšerjow woteběrała. Mi so to njelubi, hdyž so stajnje jenož žaruje wo zańdžene časy. Chwalić chcju woporniwość lubych Serbow Hodzijskeje wosady. Na tule mału ličbu je wunošk zběrki chwalebny!

Njeh je na serbskich kemšach mała horstka, Serbja pak su stajnje keđzblivi a nutrni poslucharjo. Wšitcy přistupichu k Božemu blidu!

Štóž přez Hodzijski přińdže, so wjeseli hladajo na nadobny, běło wobarbjeny Boži dom z koprowymaj wěžomaj. Zwonkowne wuporjedźenje je bórže dokonjane, wołtarnišćo je nowy charakter dóstało. Skoro je nam žel wo něhdyši wołtar ze serbskim napismom, ale sprawnje dyrbimy připóznać, zo je nowe zřadowanje z wulkej Božej martru za kamjentnym wołtarjom nětko rjeńše.

Hodzijskej pilnej a woporniweje wosadze přejemy, zo by wuporjedźenje cyrkwyje dale tak derje postupowało a so radžilo kaž hač dotal.

Drjewjana cyrkej w Tlumje

Ow Knježe,
 sćiń mje za grat swójeho měra,
 zo bych ja lubował,
 hdžež je hida,
 zo bych ja wodawal,
 hdžež je křiwda,
 zo bych ja zawobalal,
 hdžež je zwada,
 zo bych ja nadziju budžil,
 hdžež zadwělowanje česni,
 zo bych ja swěcu zaswěćil,
 hdžež je čma,
 zo bych ja zradował,
 hdžež je zrudoba.

Ow Knježe,
 daj mi za tym stać,
 nic zo bych ja byl tróštowany,
 ale zo bych ja tróštował,
 nic zo bych mje zrozumili,
 ale zo bych ja jich zrozumił,
 nic zo bych mje lubowali,
 ale zo bych ja jich lubował.
 Přetož štož dawa, tón dóstawa.
 Štóž so sam zacpěwa, tón namaka.
 Štóž wodawa, temu budže wodate.
 Štóž wumrěje, tón wotući k wěcnemu žiwjenju.

Francyskus Assiski

Budestecy. Přez čežke wobchadne njezbožo na dróze zhubi swěrný Serb a kemšer Bohuwer Křižan z Debsec swóje žiwjenje. Luby njeboćički bě po njezbožu hišće štyri njeđzele žiwu a je dyrbjał čežko čerpjeć. 17. žnjeńca jeho w Korzymju k poslednjemu měrej pochowachmy.

Daloko a šěroko bě naš luby bratr znaty a lubowany ze swójim wjesolym a přecelnym wašnjom.

Nowa cyrkej w Sochačewje

Wjele zrudneho je dyrbjał w swójim žiwjenju nazhonić. Zahě jemu zemrě přenja mandželska. Tež jeho druha žona bu po krótkich dźesać lětach nahle a njenadzićy do wěčnosće wotwołana.

Wulka syła luźi lubeho zemrěteho k rowu přewođowaše. Duchowny žarowacych tróštowaše z Chrystusowym słowom: Štóž do mnje wěri, budže žiwu, hačrunjež wumrě.

Čłowske słowa su w tajkim padže přesłabe. Jenož z Božeho słowa móžemy tróšt čerpać.

Předsyda Hornjohórčanskeje Domowinskeje skupiny porěča džakne serbske słowa a položi jako znamjo našeho džaka rjany wěnc. Zemrěty pochadžeše z Wysokeje z dobreje serbskeje swójby. Rady wopytowaše swójeho bratra, kotryž bě staršiski statok přewzał. Na serbskich kemšach w Budesticach bě to stajnje lube zetkanje mjez swójbnymi.

Naš luby serbski bratr wisaše z cylej wutrobu na swójeje narodnosći. Wjele z nim rěčachmy wo narodnych a cyrkwinskih naležnosćach.

Bóh Knjez chcył jemu wšě jeho dobre skutki bohaće mytować we wěčnosći.

PaHa

Njeswaćidło. Njeh tež njebě wšo žito hišće dom, tak tola poslednju njeđzelu w awgusće swój wosadny žnjowy džakny swjedžen swjećachmy. Zběrka je wunjesła 5 847,30 hr. Zaplać Bóh tón Knjez!

Pěc, kotraž sama za sebje steji na zahrodže.

W Chrušlinje běch jenički turist

To njerěka, zo njeby ženje žadyn cuzy do Chrušlina přišoł. Přez Chrušlin wjedže samo asfaltowa dróha, kotruž běch po karče měl za mały, polny pućik. Nic z konikom, ale z rjanym nowym awtom mje tam dowjezechu.

Do Chrušlina žani wćipni turisća njejezdža. To je mała burska wjes z něhdže 100 wobydlerjemi w płódnej runinje. Ničo tam njeje, z čimž bychu so hodželi njeměrní turisća přiwbąć. Boží dom je rjany. Zwonka a znutřka nanajrjeńšo wuporjedžany. Čisty! Kóždy dzeń so w nim Boža služba swjeći rano 6.30 hodž. Rady sym za dny swojeho přebywanja na wšědne kemše chodžił. Při tym z radosću widžach, kak wjele mamy z katolskej cyrkwy zhromadneho.

Boží dom w Chrušlinje

Dopomńmy so japoštołskeho napominanja:

Hladajće swěru na to,
zo byšće jednotu ducha dźerželi
přez zwjazk měra.
Jedne čěło a jedyn duch, kaž
sće tež powołani na jednu nadžiju.
Jedyn Knjez!
Jedna wěra!
Jedna křćenica!
Jedyn Bóh a Wótčec wšitkich,
kiž je wyše wšitkich
a přez wšitkich
a we was wšitkich!

Mi chce so zdać, zo Chrušlinscy mje rady widžachu na swojej Božej službě.

Wosadny farar bě njedzeli prjedy wozjewił, zo přińdže ewangelski hósć k nim a zo bychu jeho přecelnje witali.

Dokelž měješe wosadny farar, mój hósćićel, sobotu popołdnju nutrnosć, podach so sam na puć. W susodnej wsy steještaj buraj při ploće.

Z ludźimi rěčeć, z nimi so zeznać, to běch sebi wotmyslił.

Tuž runu smuhu k nimaj!

„Dzeń dobry! Kelko hektarow maće?“

„Dwaceći.“

„Kelko kruwow maće?“

„Pjeć.“

„Kelko koni maće?“

„Dwaj.“

Tón tamny so mje hněwny woprašaja:

„Što da was to stara?“

„Mje to zajimuje.“

„A – a!“ wobroći so wón na susoda, „To wón je, wo kotrymž je farar prajił, zo jedyn cuzy k nam přińdže.“

Nětko njeběchmy sebi wjace cuzy. Hnydom smědžach do statoka zastupić.

Brožen runje nowu twarjachu. Bórže budže dotwarjena.

Hródže běchu před krótkimi lětami natwarili.

Wšón skót je derje wothladany. Hordosć bura staj wězo konjej.

Z tajkimaj konjomaj zymje w sanjach přez kraj jěć. To by něšto bylo!

„Tamle nalěwo, to je naš „lětnjak“. Tam žona w léce wari. Tam nětkle tež wobjedujemy. W zymje tam cyblu na předań prihotujemy.“

Kóždy bur ma takle dwaj kórcaj abo hišće wjace cyble, kotraž so tam derje radži. Rady ju we wukraju kupuja. Cybla sej jara wjele prócy žada, ale wona pak burej tež rjany pjenježk přinjese.

Nowy Chrušlin, Wojwodza, Gaj a druhe wsy maju čětro tónsamy raz, a statoki su sebi podobne kaž jedne jejko na druhe. To ma swoju přičinu.

– Před 120 lětami rozdžělichu njesměrnje wulke kubło z wjele, wjele tysac hektarami na mjeńše parcele. Statoki so natwarichu, kotrež su nětk po štyri generacijach dodžeržane. Kaž bychu statoki před 120 lětami nadobo založene, tak dyrbja so nětk w samsnym času nowe twarić.

Zdžěla maju tute wsy čětro dalo-ko kemši. Farar mi skoržeše, zo z dalokich wsow njerodnje kemši chodža. Wosada ma na 2 500 dušow. Wob lěto 25 pohrjebow, 15 wěrowanjow,

Ekumeniske hibanje, zjednoćenje wšitkich křescanskich cyrkwjow, je móžne, dokelž wšitcy wěrimy do Chrystusa Jězusa, našeho križowaneho Zbožnika.

Křescanske cyrkwy njech jedna wot drugeje wuknu, kak smy w džensnišim času najswěrněji žiwi po Chrystusowej woli.

35 křćenjow. W prjedawšich časach bě tam hač do 100 křćenjow na lěto. Ličba porodow je so wo tak wjele pomjeńšiła. Njekřćene džěci tam njejsu.

Fara w Chrušlinje

Na dnju Pětra-Pawoła (29. 6.) běchmy w susodnej wosadze, w Sobocě, na „zapuscě“. Cyrkej bě nabitá poľna. Francyskanski mnich z Njepokalanowa jara doľho, ale zajimawje přédowaše. Mjeztym so wosadni spowědachu swojich hrěchow před spowědnymi stolami. Ministranča wokolo woľtarja čakachu njesćerpnje, čakachu na kónc Božej služby. Tajki cyrkwinski swjedžen drje njeje we wšem po našich myslach. Što pak móže nam wěstosć dać, zo su jeničce naše nahłady prawe? Lud so wobdžěli z pobožnej wutrobu.

Po kemšach běch na hosćinu na farje přepróšeny. Z wulkej džakownosću spominam na tute hodžiny. Trinaće katolskich duchownych, a ja mjez nimi! Jenož mužojo! To běše dobra, wjesoła a hódna bjesada.

Na farskej zahrodze twarja nowu faru. Škoda wo staru drjewjanu, ale wona wšak je swoprawdže dodžeržana – a nowa budže wěšće přijomniša. Bóh daj, zo so skutk derje poradži!

Z Chrušlina dojedžechmy sej do Łěczyce a pozastachmy w Tłumje, hdžež stej w poměrje małej wsy dwě cyrkwi porno sebi, wobě zajimawej, jedna ze swojej starobu (před nimale 1000 lětami bu natwarjena, a je najstarše twarjenje w Pólskej – w rjanym, čistym romaniskim štylu. Kajke hordže a kajke česne časy je tutón Boží dom nazhonił! Wulcy mužojo su tam na krasnych Božich službach so wobdžělili.)

druha ze swojej swojoraznosću. (To je mała, drjewjana cyrkwička. Škoda, zo njemóžachu ju lěpje fotografować. Tež wona steji kaž sym to w Pólskej husto nazhonił, wosrjedž wysokich štomow. Kak bychu tele nahladne a z wulkeho džěla rjane cyrkwy wsy a krajinu porjeńšiłe, hdy bychu widžeć byle.)

Njech je za džensa dosć. Snano wam pozdžišo hišće to a druhe napisam wo Chrušlinje, hdžež běch jenički turist. W.

Pomhaj Bóh, časopis ewangelskich Serbow. – Wuchadža jonkróć za měsac z licencu č. 417 Nowinarskeho zarjada pola předsydy Ministerskeje rady NDR. – Rjaduje Konwent serbskich ewangelskich duchownych. – Hłowny zamołwity redaktor: superintendent Gerhard Wirlich - Njeswačidski. – Ludowe nakładnistwo Domowina, Budyšin. – Čisć: Nowa Doba, čisćerňa Domowiny w Budyšinje (III-4-9-2056).